

پیوست نگاری فرهنگی

راهنمای عمل برای مراکز آموزش عالی و دانشگاه‌ها

مؤلف:

سید محمد سیدکلان

(دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی)

بهار ۱۳۹۶

سردشناسه	سیدکلان، سیدمحمد، ۱۳۵۹-
عنوان و نام پدیدآور	پیوست نگاری فرهنگی (راهنمای عمل برای مراکز آموزش عالی و دانشگاه ها) / تألیف سیدمحمد سیدکلان
مشخصات نشر	اردبیل: نایاب، ۱۳۹۶
مشخصات ظاهری	۶۳ص
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۷۸۵-۳۶-۱ / ۷۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۶۱-۶۳
موضوع	خامنه‌ای، علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - - دیدگاه درباره فرهنگ
موضوع	Ali, 1939 - - Views on culture. Khamene'i
موضوع	خامنه‌ای، علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - - دیدگاه درباره مدیریت فرهنگی
موضوع	Khamene'i, Ali, Leader of IRI - - Views on cultural animation
موضوع	آموزش عالی - - ایران - - مدیریت
موضوع	Education, Higher -- Iran -- Administration
موضوع	دانشگاهها و مدارس عالی - - ایران - - برنامه‌های فرهنگی
موضوع	Universities and colleges --Iran-- Cultural programs
موضوع	فرهنگی - - ایران - - برنامه‌ریزی
موضوع	Cultural animation -- Iran -- Planning
رده بندی کنگره	LA۱۳۵۳/۳۹۶
رده بندی دیویی	۳۷۸
شماره کتابشناسی ملی	۵۰

پیوست نگاری فرهنگی

(راهنمای عمل برای مراکز آموزش عالی و دانشگاه ها)

مؤلف: میرمحمد سیدکلان

ناظر فنی: جعفر حسینی‌فر

ویراستار: شپ بو محمدی

ویراستار علمی: ژاله کلابی

طراح و صفحه آرا: مینا معرفت

ناشر: انتشارات نایاب

قطع و تیراژ: وزیری، ۱۰۰۰ نسخه

نوبت و سال چاپ: اول - ۱۳۹۶

ISBN: 978-600-8785-36-1

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۸۵-۳۶-۱

قیمت: ۷۰۰۰۰ ریال

چاپ و صحافی: افق

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

سرآغاز

با شروع هزاره جدید، بسیاری از جوامع در حال درگیر شدن در مسائل فرهنگی جامعه از طریق برنامه‌های فرهنگی در نظام‌های آموزشی هستند. یکی از عناصر کلیدی در بسیاری از این اصلاحات، نحوه مدیریت و برنامه‌ریزی فرهنگی در نظام آموزشی است. تأمل و اندیشیدن درباره نسبت میان فرهنگ و دانشگاه نیز امروزه امری مهم و اساسی است زیرا هر دوی این‌ها از امور تأثیرگذار در هر جامعه‌ای هستند و امروز روز این تأثیرگذاری دوجندان است. اینکه دولت‌مردان و یا اندیشمندان چه نسبتی یا نسبت‌هایی میان این دو برقرار می‌کنند بستگی به تعریف و درک آن‌ها از دانشگاه و کارکردهای آن و فرهنگ است. البته هر نسبتی که فهم شود، از اهمیت فرهنگ و دانشگاه و نسبت این دو کاسته نمی‌شود. برای همین است که سیاستگذاری فرهنگی در آموزش عالی دغدغه دانشمندان و سیاستمداران است.

سیاستگذاری را «عرصه و میدان عمل دولت و بخش عمومی، اعم از بایدها و نبایدها تعریف کرده‌اند» و نهاد علم و دانشگاه به واسطه کارکردهای مهم و فراوانی که امروزه دارد نمی‌تواند از سوی صاحبان قدرت و اندیشه نادیده گرفته شود (ابراهیم آبادی، ۱۳۹۳).

اگرچه فعالیت‌های فرهنگی- اجتماعی یک نهاد دولتی داوطلبانه محسوب می‌گردد اما، مدیریت آن به ویژه در نظام‌های آموزشی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده است. چراکه، در دهه‌های اخیر مدیران و مسئولان نظام آموزشی متوجه این حقیقت شده‌اند که کوشش‌های پراکنده برای حل مسائل پیچیده فرهنگی کافی نیست و باید تدابیر هماهنگ‌شده‌ای برای ساخت فرهنگ جامعه، توسط دانشگاه‌ها شکل بگیرد. از این رو سیاست‌گذاری فرهنگی در دانشگاه‌ها برای پاسخ به این نیازها و خواسته‌های جامعه در اولویت سیاست‌های فرهنگی آموزش عالی باید قرار گیرد.

در این کتاب راهنمای عمل برای مدیران فرهنگی مراکز آموزش عالی و دانشگاه‌ها به نگارش درآمده است تا باشد سیاست‌گذاران فرهنگی دانشگاه‌ها با آگاهی از این مسائل (تدوین پیوست فرهنگی برای دانشگاه) بتوانند روندی رو به تحول را در مسیر بهبود برنامه‌ها و فعالیت‌های فرهنگی که سیاست‌های بلندمدت فرهنگی را ترسیم کرده است دنبال نمایند.

این کتاب مشتمل بر سه بخش کوتاه می‌باشد که در بخش نخست به کلیاتی در خصوص مفاهیم اساسی فرهنگ و مدیریت آن از دیدگاه مقام معظم رهبری تحت فصل یک اشاره شده است تا مخاطبان از فرهنگ و اهمیت فرهنگ‌سازی و تبلور آن در جامعه درک درستی با توجه به فرمایشات مقام معظم رهبری داشته باشند. در بخش دوم، به بحث تربیت فرهنگی و ابعاد آن

تحت دو فصل دوم و سوم پرداخته شده است که مخاطبان را آماده رویکرد تربیت محوری بر مسائل فرهنگی می‌سازد. در بخش سوم نیز، به چگونگی مدیریت و برنامه‌ریزی فرهنگ در دانشگاه‌ها و ارائه برنامه راهبردی و عملیاتی تحت پیوست‌نگاری فرهنگی جهت آشنایی مدیران فرهنگی دانشگاه‌ها اشاره شده است.

در پایان لازم می‌دانم از همه سیاست‌گذاران فرهنگی و مدیران فرهنگی دانشگاه‌های کشور به عنوان رهگشا با نقدها و انتقادات خویش ما را در تصحیح آتی این اثر که به طور مفصل در امر پیوست‌نگاری فرهنگی (با چندین طرح عملیاتی) نگارش خواهد یافت، یاری رسانند.

تابستان ۱۳۹۶

سید محمد سیدکلان

M.siedkalan@gmail.com

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

۱	بخش اول: کلیات فصل
۱	فصل اول: مفهوم‌شناسی فرهنگ
۳	مقدمه‌ای بر مقول، فرهنگ
۶	نتیجه و تکلیف
۹	بخش دوم: تربیت فرهنگی
۱۰	فصل دوم: تربیت فرهنگی و اجتماعی آن
۱۱	اهداف فصل
۱۲	مقدمه
۱۲	فرهنگ و ویژگی‌های آن
۱۳	مفهوم تربیت فرهنگی
۱۴	مؤثرترین مؤلفه نظام تعلیم و تربیت در تربیت فرهنگی
۱۵	هوش فرهنگی مدیران فرهنگی دانشگاه‌ها
۱۷	ابعاد هوش فرهنگی
۱۹	مشارکت فرهنگی در دانشگاه‌ها
۲۱	فصل سوم: ابعاد تربیت فرهنگی
۲۲	مقدمه
۲۳	ساحت تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی
۲۴	اهداف ساحت تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی
۲۴	ساحت تربیت زیبایی‌شناختی و هنری
۲۵	اهداف ساحت تربیت زیبایی‌شناختی و هنری
۲۵	خلاصه بخش دوم
۲۷	بخش دوم: مدیریت فرهنگ در دانشگاه
۲۸	فصل چهارم: مدیریت و برنامه‌ریزی فرهنگی در دانشگاه‌ها

۲۹	 مقدمه
۲۹	 مفهوم برنامه‌ریزی
۳۰	 تعریف برنامه‌ریزی
۳۱	 مزایای برنامه‌ریزی
۳۲	 ارکان برنامه‌ریزی
۳۳	 ملاک‌های تعیین هدف
۳۸	 مدیریت و برنامه‌ریزی فرهنگی
۳۹	 گونه‌های مختلف برنامه‌ریزی فرهنگی
۴۱	 مراحل برنامه‌ریزی فرهنگی
۴۲	 علل آسیب‌های فرهنگی در مراکز آموزشی
۴۲	 بررسی علل از جانب مدیران فرهنگی
۴۵	 فصل پنجم: چارچوب پژوهشی پیشنهادی
۴۶	 مقدمه
۴۶	 پیوست‌نگاری فرهنگی
۴۷	 فلسفه و ضرورت پیوست‌نگاری فرهنگی
۴۷	 چیستی و ماهیت پیوست‌های فرهنگی
۴۸	 اهداف پیوست‌نگاری فرهنگی
۴۸	 کارکردهای پیوست فرهنگی
۴۹	 آثار و فواید پیوست فرهنگی
۵۰	 فرصت‌ها و موانع پیوست‌نگاری فرهنگی
۵۰	 راهکارها
۵۰	 موانع و محدودیت‌های پیوست‌نگاری فرهنگی
۵۱	 آسیب‌های فرهنگی احتمالی در پیوست‌نگاری فرهنگی
۵۱	 راهبردها و راهکارهای عملی در تحقق تربیت فرهنگی
۵۳	 دبیرخانه شورای فرهنگی دانشگاه
۵۳	 دبیرخانه کمیته ناظر بر نشریات دانشگاهی
۵۴	 دبیرخانه هیأت نظارت بر تشکّل ها

۵۴		کانون‌های فرهنگی - هنری
۵۴		امور فرهنگی خوابگاه‌ها
۵۴		واحد اردوها و عمره دانشجویی
۵۵		واحد سمعی - بصری
۵۵		دبیرخانه نشریات
۵۵		برنامه‌های فرهنگی - هنری
۵۵		امور مراسم‌ها
۵۵		جشن ازدواج، جشن رویی
۵۶		جشن فارغ‌التحصیلی
۵۶		برگزاری همایش‌ها و میناها
۵۶		بزرگداشت دانشمندان و علما، نثر نگاری
۵۶		برگزاری برنامه‌های فرهنگی - اجتماعی، خوابگاه‌ها
۵۶		مسابقات فرهنگی - ورزشی
۵۷		المپیاد فرهنگی - ورزشی
۵۷		تشکیل جلسات
۵۷		پرسش و پاسخ و تریبون آزاد
۵۷		نظرسنجی و ارزیابی
۵۷		خلاصه بخش سوّم
۵۹		منابع و مأخذ
۶۱		الف) منابع فارسی
۶۲		ب) منابع لاتین